

**Sølen
verneområdestyre**

Postadresse
Postboks 987
2604 Lillehammer

Besøksadresse
Rendalen kommune
Bergset
2485 Rendalen

Kontakt
Sentralbord: +47 61 26 60 00
Direkte: +47 62 55 11 86
sfinpost@statsforvalteren.no
<http://www.nasjonalparkstyre.no/solen>

Sølen verneområdestyre
Postboks 987
2604 LILLEHAMMER

Saksbehandler Hilde Nystuen

Vår ref. 2026/154 432.2

Deres ref.

Dato 09.09.2026

Innkalling - 17.09.2026 - Sølen verneområdestyre

Møtested: Forvaltningsknutepunktet – Rendalen kommunehus
Dato: 17.09.2026, kl. 08:30 – ca. 12:00
Befaring på stien nede på Rendalstunet

Eventuelt frafall meldes snarest til verneområdeforvalter, på tlf.nr: 90 12 33 02 eller epost: hilde.nystuen@statsforvalteren.no.

Sakliste vedtaksmøte

ST-sak	Type sak	Arkivsak
22/2026	Godkjenning av møteinnkalling og sakliste	
23/2026	Referatsaker – delegerte saker	
24/2026	Orienteringssaker	
	- Status ulike tiltak, prosjekter og planer - økonomi - Styreledersamling 3. september - Møteplan høsten 2026	
	Vedtakssaker	
25/2026	Høring – besøksstrategi Sølen landskapsvernområde – sluttbehandling	
26/2026	Drøftingssaker	
27/2026	Eventuelt	

Med hilsen

Hilde Nystuen
verneområdeforvalter
Godkjent elektronisk uten underskrift.

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Sølen verneområdestyre	22/2026	17.09.2026

Godkjenning av møteinnkalling og sakliste

Innstilling til vedtak:

Møteinnkalling og sakliste godkjennes

Behandling:

Vedtak:

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Sølven verneområde	23/2026	17.09.2026

Referatsaker – Delegerte saker

Referat saker og delegerte saker i perioden 02.06.2026 – 10.09.2026

Innstilling til vedtak:

Sølven verneområde tar de refererte sakene og delegerte sakene til etterretning:

Dato	Refererte saker og delegerte saker	Saksnr.
28.05.2026	Rapport – Sølven LVO – motorferdsel – barmark – Missjøhaugen – Glenn Roar Høye	2025/5131
10.06.2026	Delegert vedtak – Sølven LVO - dispensasjon – motorferdsel – barmark – Missjøhaugen – Glenn Roar Høye	2026/6700
01.06.2026	Rendalen kommune – kopi vedtak – motorferdsel – Søre Missjøen – motorbåt – kultiveringstiltak – Andrå utmarkslag	2026/6642
05.06.2026	Rendalen kommune – kopi av vedtak – motorferdsel – barmark – Maren Kværness Halberg	2026/6244
10.06.2026	Delegert vedtak – Sølven LVO - dispensasjon – motorferdsel – barmark – Lomnes Mistra – Maren Kværness Halberg	2026/6244
02.06.2026	Uttalelse – høring – Sølven LVO – besøksstrategi – Berit Hedemann	2019/2930
12.06.2026	Uttalelse – høring – Sølven LVO – besøksstrategi – Jan Storve	2019/2930
14.06.2026	Uttalelse – høring – Sølven LVO – besøksstrategi – Bengt Linton	2019/2930
15.06.2026	Uttalelse – høring – Sølven LVO – besøksstrategi – Jostein Haugseth	2019/2930
15.06.2026	Miljødirektoratet – presiseringer – skadefelling og lisensfelling i verneområder – Sølven verneområde	2025/12008
19.06.2026	Uttalelse – høring – Sølven LVO – besøksstrategi – Rendalen kommune	2019/2930
19.06.2026	Uttalelse – høring – Sølven LVO – besøksstrategi – Vegard Bye	2019/2930
20.06.2026	Uttalelse – høring – Sølven LVO – besøksstrategi – Jan Risbakken	2019/2930
21.06.2026	Uttalelse – høring – Sølven LVO – besøksstrategi – Rendal Renselskap	2019/2930

Sølven verneområdestyre

21.06.2026	Uttalelse – høring – Sølven LVO – besøksstrategi – Pål Akre	2019/2930
22.06.2026	Uttalelse – høring – Sølven LVO – besøksstrategi – Statskog	2019/2930
22.06.2026	Uttalelse – høring – Sølven LVO – besøksstrategi – Grøndalen fritidsområde SA	2019/2930
11.08.2026	Uttalelse – høring – Sølven LVO – besøksstrategi – Sølensjøen lotteeierlag v/Jens Tore Løken	2019/2930
13.08.2026	Delegert vedtak – dispensasjon – oppsetting anneks – Nysetra – gbnr. 53/79 – Stein Bjørnsmoen	2026/9521
17.08.2026	Uttalelse – høring – Sølven LVO – besøksstrategi – Gunn Randi Finstad	2019/2930
17.08.2026	Uttalelse – høring – Sølven LVO – besøksstrategi – Odd Romenstad	2019/2930
19.08.2026	Søknad – Sølven LVO – motorferdsel – barmark – uttransport av felt elg og hjort – Gjotheim elgjaktlag	2026/9762
21.08.2026	Delegert vedtak - tilføyelse av sjåfør – dispensasjon – motorferdsel – barmark – Nordre Missjøen – Glenn Roar Høye	2026/6700
24.08.2026	Søknad – Sølven LVO - motorferdsel – barmark – uttransport av felt elg – Stein Westerheim	2026/9922
28.08.2026	Rendalen kommune – vedtak – motorferdsel – barmark – uttransport av benker med ATV – Sølven verneområdestyre	2026/10269
31.08.2026	Rendalen kommune – uttalelse – høring – temaplan – naturmangfold – 2026-2036	2026/10278
03.09.2026	Rendalen kommune – kopi av vedtak – motorferdsel – motorbåt – kultiveringstiltak – Søre Missjøen – Andrå Utmarkslag	2026/6642
03.09.2026	Miljødirektoratet – tilrådning – ny organisering av verneområdeforvaltere – Sølven verneområdestyre	2024/13640

Behandling:

Vedtak:

Saksframlegg

Arkivsaksnummer: 2019/2930-29

Saksbehandler: Hilde Nystuen

Dato: 10.09.2026

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Sølen verneområdestyre	25/2026	17.09.2026

Besøksstrategi Sølen landskapsvernområde - 2026 - sluttbehandling

Innstilling fra forvalter

Med hjemmel i pkt. 6.5 og 6.6 i vedtektene for Sølen verneområdestyre blir Besøksstrategi for Sølen landskapsvernområde godkjent med de endringene som er foreslått i saken. Besøksstrategien blir sendt til Miljødirektoratet for endelig godkjenning.

--- slutt på innstilling ---

Dokumenter i saken

- Særutskrift sak 35/2025 – Besøksstrategi Sølen landskapsvernområde – 1. gangs behandling - 31.10.2025
- Særutskrift sak 16/2026 – Besøksstrategi Sølen landskapsvernområde – 2. gangs behandling – høring - 24.03.2026
- Faglig godkjent besøksstrategi for Sølen landskapsvernområde, godkjent av Miljødirektoratet 29. april 2026
- Besøksstrategi for Sølen landskapsvernområde, 29. april 2026
- Høringsbrev – besøksstrategi for Sølen landskapsvernområde, 4. mai 2026
- Referat fra møte i rådgivende utvalg og administrativt kontaktutvalg 24. juni 2025
- Referat fra høringsmøte i rådgivende utvalg og administrativt kontaktutvalg 21. mai 2026
- Høringsinnspill fra følgende aktører:
 - o Innlandet fylkeskommune
 - o Statsforvalteren i Innlandet
 - o Statskog
 - o Rendalen kommune

- Grøndalen fritidsområde SA
- Berit Hedemann
- Jan Risbakken
- Jostein Haugseth
- Vegard Bye
- Rendal Renselskap
- Jan Storve
- Bengt Linton
- Pål Akre
- Odd Romenstad
- Haugsetvollen seterlag v/Gunn Randi Finstad
- Sølensjøen Lotteierlag v/Jens Tore Løken

Saksopplysninger

I «Veileder for besøksforvaltning i norske verneområder M-415 – 2015 Miljødirektoratet» står det at alle nasjonalparker skal ha en besøksstrategi. Sølen verneområdestyret godkjente oppstart av arbeidet med besøksstrategi for Sølen landskapsvernområde i møte 3. desember 2015. Det er gjennom flere år samlet inn et solid og godt kunnskapsgrunnlag og sekretariatet utarbeidet på bakgrunn av dette et forslag til «Besøksstrategi for Sølen landskapsvernområde» som ble godkjent av Sølen verneområdestyre 31. oktober 2025. Den godkjente besøksstrategien ble oversendt til Miljødirektoratet for faglig godkjenning 12. november 2025. Etter muntlig tilbakemelding fra Miljødirektoratet ble revidert utkast til besøksstrategi sendt inn 14. april og faglig godkjenning ble gitt i brev fra Miljødirektoratet datert 29. april 2026:

Det reviderte besøksstrategidokumentet er godt strukturert og beskriver på en god måte hvordan verneområdestyret ønsker å gjennomføre besøksforvaltning for Sølen landskapsvernområde. Dokumentet er godt gjennomarbeidet og basert på et svært godt kunnskapsgrunnlag. Besøksstrategien viser til konkrete mål, strategier og tiltak som henger godt sammen med funnene i kunnskapsgrunnlaget, og beskriver en satsing som vi opplever at både ivaretar verneverdiene og legger godt til rette for en satsing som vil gjøre opplevelsen for de besøkende bedre og bidra til økt lokal verdiskaping.

Besøksstrategien ble sendt på høring 4. mai til 44 aktører og i tillegg til alle grunneiere innenfor landskapsvernområdet. Det ble også annonsert på hjemmeside og sosiale medier. Høringsfrist ble satt til 21. juni. Forvalter orienterte om besøksstrategien for kommunestyret 28. mai og det ble holdt høringsmøte med rådgivende utvalg og administrativt kontaktutvalg 21. mai for å få innspill på strategien. Det kom inn 16 innspill under høringsperioden og disse er gjennomgått.

Delegering

I tråd med den nye forvaltningsordningen for nasjonalparker og andre store verneområder ble forvaltningsmyndigheten for Sølen landskapsvernområde delegert til et politisk sammensatt verneområdeestyre med representasjon fra Rendalen kommune og Innlandet fylkeskommune ved Miljødepartementets vedtak av 15. mars 2013, jf. NML § 62.

I punkt 6.5 og 6.6 i vedtektene for Sølen verneområdeestyre står følgende om besøksforvaltning, verdiskaping og informasjon:

6.5 Utarbeide og revidere forvaltningsplaner

Nasjonalpark-/verneområdeestyret skal utarbeide og revidere forvaltningsplan for verneområdet. Oppstart av planarbeidet skal skje i dialog med Miljødirektoratet. Forvaltningsplaner skal utarbeides innenfor rammene av naturmangfoldloven og verneforskriftene.

Forvaltningsplanen skal konkretisere hvordan formålet med vernet skal nås, og skal inneholde en flerårig tiltaksplan og en besøksstrategi. Før forvaltningsplanen sendes på høring skal endelig utkast sendes Miljødirektoratet for faglig gjennomgang. Forvaltningsplanen skal godkjennes av Miljødirektoratet.

6.6 Skjøtsel og besøksforvaltning

Nasjonalpark-/verneområdeestyret skal ut fra en vurdering av om verneformålet i de enkelte verneforskrifter oppnås, vurdere behov for og nødvendig gjennomføring av skjøtsel og tilrettelegging.

Plan for skjøtsel og eventuell tilrettelegging i nasjonalparker og landskapsvernområder skal inngå i forvaltningsplanen, jf. naturmangfoldloven §§ 35 og 36 siste ledd.

Forvaltningstiltak iverksettes på et kunnskapsbasert grunnlag i samsvar med vedtatte forvaltnings- og skjøtelsesplaner.

Nasjonalpark-/verneområdeestyret kan legge til rette for at verneområdenes potensial for verdiskaping utnyttes innenfor rammen av verneforskriftene og naturmangfoldloven i samsvar med besøksstrategi og forvaltningsplan. Nasjonalpark-/verneområdeestyret bør innlede et samarbeid med lokalt reiseliv, øvrig reiseliv og aktuelle besøkssenter i dette arbeidet for å sikre at hensynet til verneområdet ivaretas. Nasjonalpark-/verneområdeestyret er forvaltningsmyndighet og skal ikke opptre som kommersiell aktør.

Nasjonalpark-/verneområdeestyret skal utarbeide årlige prioriteringer av skjøtelses- og forvaltningstiltak i verneområdene i tråd med den flerårige tiltaksplanen.

Som forvaltningsmyndighet skal nasjonalpark-/verneområdeestyret i besøksstrategien vurdere behovet for særskilte informasjonstiltak. Nasjonalpark-/verneområdeestyret er hovedansvarlig for informasjonstiltak og skal gjennomføre dette i henhold til Miljødirektoratets merkestrategi.

Verneformål – forskrift

§ 2. Formål

Formålet med Sølen landskapsvernområde er å ta vare på et natur- og kulturlandskap med økologisk og kulturell verdi, med opplevelsesverdi og som er identitetsskapende.

Videre er formålet med vernet å ta vare på:

- Sølen-massivet som et karakteristisk landskapselement
- geologiske forekomster og landskapsformer
- biologisk mangfold
- kulturminner.

Allmennheten skal gis anledning til natur- og landskapsopplevelse gjennom utøvelse av naturvennlig og enkelt friluftsliv med liten grad av teknisk tilrettelegging.

Forvaltningsplan

Forvaltningsplan for Sølen landskapsvernområde er et viktig bakgrunnsdokument for besøksstrategien. Forvaltningsplanen veier vern mot bruk innenfor rammene av verneforskriften. Når det er motstridende interesser mellom bruk og vern, skal ivaretagelse av verneverdiene tillegges størst vekt. Dette følger sentrale retningslinjer og formålet med vernet, og legger føringer for arbeidet med besøksstrategien.

Naturmangfoldloven

Hensynet til verneverdiene i området er vurdert jf. verneforskriften § 2 og naturmangfoldloven §§ 1 (Formål), 4 og 5 (forvaltningsmål for naturtyper, økosystem og arter), samt § 7 (prinsipp for å ta offentlige avgjørelser), jf. §§ 8-12 (kunnskapsgrunnlaget og miljørettslige prinsipp).

Vurdering

Sekretariatet har gått gjennom alle høringsinnspillene som kom inn i høringsperioden. Vedlagt ligger en oppsummering av de viktigste momentene i innspillene. Momentene fra innspillene er kommentert fra sekretariatet, det er gjort en helhetlig vurdering av innspillene og det er kommet noen forslag til mindre endringer i besøksstrategien. Sekretariatet legger til grunn at disse mindre endringene er i tråd med Miljødirektoratets sin veileder om besøksstrategi og godkjenning fra Miljødirektoratet (29. april 2026). Sekretariatet mener at besøksstrategien med disse endringene kan sendes til Miljødirektoratet for endelig godkjenning.

Oppsummering av hovedtrekkene

Besøksstrategien bygger på et svært godt kunnskapsgrunnlag og hovedparten av alle innspillene støtter mål, strategier og tiltakene i planen. Kanalisering i tid og rom, skjerming sårbare områder og perioder og kun merke noen få hovedstier er de fleste

samstemte om. Rendalstunet som nav i formidling av natur – og kulturarven og Gravåsen som hovedinnfallsport til Sølentoppen.

Etter innspill foreslår sekretariatet å tydeliggjøre de stille områdene noe:

Område 4 endres til å kun å ligge innenfor landskapsvernområdegrensen. Dette for at det ikke skal bli misforståelser. Vernebestemmelsene gjelder kun innenfor, men ved god dialog mellom grunneiere, veistyre, kommunen og verneforvaltningen vil kunnskap om sårbarheten ved denne innfallsporten til landskapsvernområde kunne formidles og sikre en bærekraftig forvaltning av dette sårbare område rett utenfor vernegrensen jf. innspill fra kommunen. I tillegg innlemmes Fuggdalen NR i område 1 og håene i Sølensjøen i sone 3, noe som er godt forankret i kunnskapsgrunnlaget.

Gamle ferdselveier er et tema som har engasjert og som også er veldig interessant kulturhistorisk. Vi er takknemlig for å ta del i denne kunnskapen og ønsker å bidra til formidling av hvordan fjellet ble brukt tidligere. Men verneområdeforvaltningen skal ivareta helheten og kunnskapsgrunnlaget viser at noen av de områdene som de gamle ferdselsveiene går i ligger i de mest sårbare og rolige områdene vi har igjen. Mange områder er allerede fragmentert av hytter, veier, stier og ferdsel. Derfor er det viktig å kanalisere ferdsel i tid og rom. En merket sti vil gi økt oppmerksomhet og ferdsel. Og vi har ingen virkemidler til å hindre uorganisert bruk på en sti. Det eneste verktøyet vi har er å ikke merke, prøve å legge om eller legge ned stier i sårbare områder. Erfaring fra områder nær oss er å måtte endre vernestatus til strengere vern for å få strengere virkemidler, noe som er krevende prosesser. DNT hytter og stier søkes lagt ned og strengere ferdselsrestriksjoner må innføres. Vi må bruke denne kunnskapen om sårbart fugle- og dyreliv til å være føre var og ta gode valg for framtida i våre områder.

De bygdenære stiene fra Østagrenda til Bergevollen og Skånborket/Veslesetra er allerede merket fram til vernegrensa. Det gjenstår kun kort strekning som vi ser at kan merkes for lokal bruk. Det må da merkes med midlertidig merking med pinner med maling jf. kløvveien. De bør ikke fremheves på kart, men med dialog med hyttefolket kan stinettet rundt Envola ses på for å bedre renstrekket forbi her. Informasjon blir også viktig.

Den gamle kløvveien fra bygda til Fiskevollen er merket opp til Bergevollen og derfra med midlertidig merking med pinner med rød maling på. Denne stien går langs med fjellveien og vil om det blir mye ferdsel kunne bli en barriere for reinstrekket og fører til mer ferdsel i rolige område om den blir mye brukt. Stien må ikke trekkes fram på kart, men man kan formidle historien nede på Rendalstunet og gjennom tematurer. Den kan tåle litt lokal bruk, men ikke mye bruk. I tillegg er det viktig at ferdselen her overvåkes. Blant annet sykling er i sterk utvikling og det er ikke ønskelig med økt sykling i terrenget eller på stiene i området.

Stien fra Lomnes til Nydammen er synlig, er relativt bygdenær men ligger og i et sårbart området. Ferdsel her bør følges med på. Nydammen sammen med gammelbrua blir et viktig punkt for å formidle kulturhistorien på denne gamle bygdeveien/seterveien til Veundåsen. Stien videre fra Nydammen til Sukkertoppen-området bør ikke merkes, den er nesten ikke synlig og her ligger det masse fangstgroper og viktig renstrekk. Hovedstien fra Gravåsen til Sølentoppen er allerede en barriere og det er mye folk som bruker dette området og desto viktigere å kanalisere ferdselen nord -sør og ikke øst -vest. Ljørbua som er under restaurering ved Gravåsen kan benyttes til å formidle ferdselsveien og historien. I tillegg skal stinettet knyttet til hyttefeltet ses på sammen med hyttefolk og her kan det være at en strekning fra området Sandbu/Sukkertoppen – Ørsjøbekken som sammenfaller noe med hyttefolkets sine stier og omlegging kan være aktuelt for å heller ivareta den gamle ferdselsveien.

Videre over Aursjøvola er det viktig at ikke merkes, stien er så å si borte og dette er et viktig område å skjerme som rolige. Det kommer også en sti fra Sølentua via Ørsjøene. I tillegg er det ikke trafikk innover Aursjøveien (bommet vei) og det gjør området mindre tilgjengelig. Området ved Ørsjøene og Aursjøvola må også ses i sammenheng med området rundt Mefurua, en viktig passasje som ikke må få for mye ferdsel. I tillegg er dette viktig våtmarksområde.

Stien det vises til fra Misterdalen via Sandnupen og inn på den gamle bygdeveien/seterveien ligger i et «stille område» av flere hensyn – både fugleliv og reinstrekk og ikke minst lite folk i dag. Denne bør forbli umerket. Den kan gps registreres og det er mulig å ta en tematur for å formidle at dette er en gammel historisk vei. I tillegg er det ønskelig at de gamle ferdselsveiene kan formidles til kulturminneavdelingen hos fylkeskommunen, slik at de har de i sine registre over gamle ferdselsveier.

Verneformålet er å ivareta et natur- og kulturlandskap med økologisk og kulturell verdi, med opplevelsesverdi og som er identitetsskapende, samt landskap, geologi, biologisk mangfold og kulturminner. Reinen er en paraplyart og har en økologisk verdi som indikerer et intakt fjelløkosystem. Det er et stort antall fangstrelaterte kulturminner i området og rein er en kulturbærer for hvordan vi levde av jakt og fangst siden isen trakk seg tilbake og helt fram til i dag. Veidekulturen betyr fortsatt mye for både lokal befolkning, hyttefolk og tilreisende. I tillegg har vi et rikt fugle- dyreliv å ivareta. Seterlandskapet er avhengig av drift i form av beite og slått og vi søker å bistå med skjøtselstiltak for å holde det i hevd. I tillegg ønsker vi å formidle kulturhistorien uten at vi tar hull på sårbare områder. Hvordan vi tilrettelegger og styrer aktivitet og ferdsel er derfor viktig for å ivareta området for framtida.